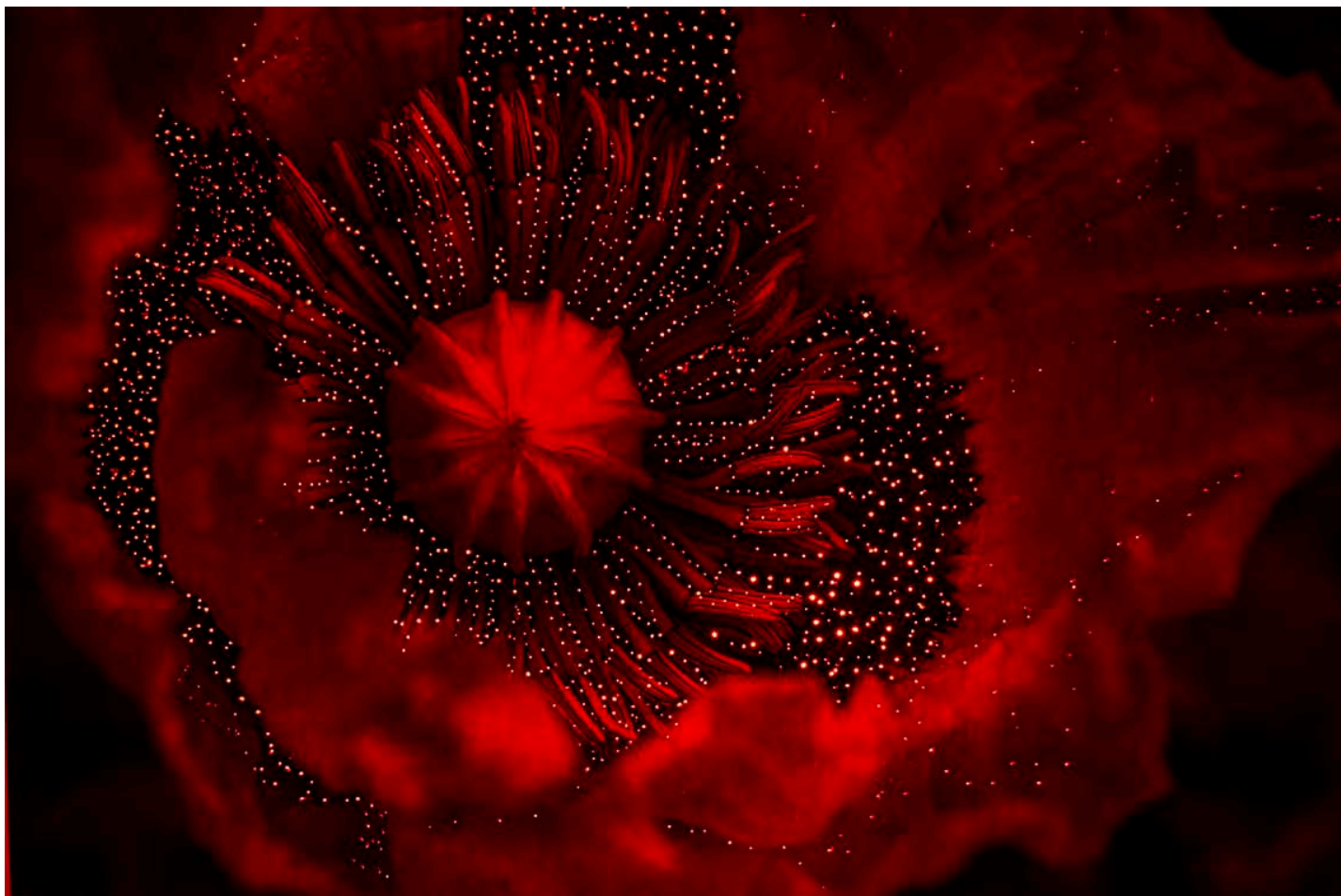

Kapitány Máté

CSILLAGBŐR

WORLD PRESS PHOTO

2022-09-30 | NOVELLA, WORLD PRESS PHOTO

Már nagyapám is ezzel foglalkozott (és ki tudja, talán az ő apja is). Ő mondogatta mindig a bőrcsillagokról, olyan ez, mint katonáknál az érdemrend, fáknál az évgyűrű, hímállatoknál a sérülések száma. A tapasztalat jelzése. Akárhogyan is, ezek vagyunk mi, mondta ilyenkor, büszkén mutatva végig a testén ragyogó fényeken, és ha már ezek vagyunk, hát legyünk igazán ezek, sose szégyelljük! Sokáig nem fogtam fel, mit

értett ezalatt. Azt sem igazán tudtam hová tenni, amikor arcán azzal a földöntúli mosollyal bemasírozott a nagy vörös virág közepébe, ami úgy nyelte el őt, olyan melegen és vörösen, mintha a dédi méhébe mászott volna vissza.

lélektelenül

Apám másként áll a dologhoz. Ő is teszi a dolgát, ő is hangoztatja, hogy Afganisztán meg Mianmar után mi vagyunk a legeredményesebbek, a szentségít, a dobogón vagyunk, meg ilyesmi, de közben meg olyan keserves képet vág, mint aki kényszerből beszél, és a csillagokkal sem foglalkozik különösebben. Igaz, egyszer, mikor kijelentettem, hogy nekem bizony több csillagom lesz, mint a nagyapának volt, apám rám förmedt, hogy nem kell mindent készpénznek venni, amit az örege összezagyvált a hosszú élete során, hiszen elvitte az eszét a mákony, meg aztán sosem állt két lábbal a földön, a nagy a megmondhatója. Haragudtam apámra. Haragudtam rá, amiért folyton a nagyapát szapult, haragudtam rá, hogy nagyapával ellentétben ő olyan gépiesen, lélektelenül karcolgatta a gubókat, mint aki csak túl akar esni az egészen. Ha ennyire utálja, miért nem keres más munkát? Haragudtam apámra, amiért mindenbe beletörődött és semmit sem szeretett igazán. Megalkuvó, gyáva ember, féléletű, céltalan bolyongó, meg sem érdemli azt a temérdek csillagot a testén! Nem, döntöttem el már kisgyerekként, nem leszek olyan, mint az apám.

Egy férfi letekint a hegyről a mexikói Guerrero állam Cochoapa el Grande településen 2021. február 2-án. Cochoapa el Grande jelentős máktermesztő vidék, ugyanakkor Mexikó egyik legszegényebb községe.

Az új csillagok mindig reggelre jelennek meg bőrünkön, eleinte viszketősen, mint egy kiütés. Engem sosem zavart ez az érzés. Arra emlékeztet, hogy jó úton haladok. Jó úton affelé, hogy egy szép napon mindenki másnál több csillag borítsa bőrömet. Ezek vagyunk mi, hallom nagyapám szavait. Eldöntöm hát, hogy mostantól még komolyabban veszem teendőimet. Korábban kezdek és tovább maradok kint az ültetvényen. Megtanulom hajnali derengésnél és alkonyi szürkületben is precízen végezni a munkát. Megtanulok sebesebben dolgozni a többiekénél, úgy karcolni a gubókat, hogy minél több nedvet eresszenek. Mikor a fehér váladék megbarnul, a korábbinál is gyorsabban fogom lehúzni azt a gubó oldaláról. Bele a zsákba, aztán jöhet a következő.

A falubeliek hamar észreveszik a változást. Napról napra több rajtam a fénylő pötty. Úgy ragyognak, hogy világuknál már a Nap leszállta után is folytatni tudom a begyűjtést. Úgy vesz körül az a fénylő búra, mintha az oltalmazó Szűzanya takarna be

szoknyájával. Akad persze, aki irigykedik. A minap az egyik asszony odalép hozzám az ültetvényen és vállamra helyezi kezét, hogy lassítsak, hiszen szinte gyerek vagyok még, nem kell belepusztulni ebbe. Megrázom a vállamat, ő elereszti, de nem tágít. Hát nem érti meg, hogy csak akadályoz? Magyaráz tovább, erre előnt a méreg. Rámordulok, hogy foglalkozzon a saját dolgával, engem meg ne hátráltasson itt, mert értékes másodperceket veszítek. Csóválja a fejét, de végül eloldalog. Aznap még tovább maradok kint. Mikor hazafelé tartok, felpillantok az égboltra. Csillagtalán, mint évek óta mindig. Úgyesen lelopkodtuk róla az összeset, annyi szent.

Már csak néhány hónap, és le hagyom apámat. Már csak egy-két év, és nagyapámnál is több csillag ragyog majd pórusaim helyén. De aztán... Aztán megváltozik minden.

a fakóképűek

A fakóképűek Északról jöttek. Valami szociális munkacsoportnak vagy minek nevezik magukat, de látom rajtuk, hogy gazemberek, álomrablók. Már ahogyan abból a kisbuszból kiszállnak, ahogyan kapkodó tekintetükkel

felmérik a terepet, ahogyan összevont szemöldökkel mutogatnak az ültetvényünkre, már abból is látszik, hogy bajt keverni érkeztek hozzánk. A vezetőjük magas, bájos férfi, megállás nélkül vigyorog ránk, mindenkivel kezet akar rázni, de közben olyan leereszkedő módon beszél velünk, hogy csak a hülye nem érti: szerepjáték, átverés az egész. Be akarja magát hízelegni, hogy meghallgassuk őket. A polgármesterünk meg van annyira ostoba, hogy bedől nekik. Összecsődítenek minket a főtéren. Hiába mondom, hogy nekem az ültetvényen van a helyem, a polgármester rám parancsol, hogy márpedig én is végighallgatom ezeket a jóembereket, akik messziről érkeztek, nagy utat tettek meg, csak hogy átadják nekünk a mondandójukat. A fakóképűek sebtiben felállítanak valami fehér vászonnal fedett paravánt. Bekapcsolják a magukkal hozott gépet. A vásznon megjelenik valami szöveg, nem is érdekel, de azt látom, hogy a bántóan idegen krízis szó közte van. Ez is csak azt igazolja, hogy okoskodó fecsegésen kívül itt másra nemigen számíthatunk. A fakóképűek csak mondják, csak mondják, és látom a többieken, hogy zavarban vannak, hogy úgy ácsorognak ott a tűző napon, lehajtott fejjel, lábukkal kapirgálva a port, mint a leszidott gyerekek, és időnként egymásra pillantanak, hogy a másik tekintetében leljenek megnyugvásra, de a másik szemében is ugyanaz a szégyenkezés bujkál, mint

a sajátjukban, és a fakóképűek csak mondják tovább, és aztán a vásznon már nemcsak betűk vannak, hanem képek is. Képek foghíjas és lesoványodott, romos épületek betonján hasaló, vézna karjukkal térdüket átkulcsoló, homályba süllyedő, haragos és bánatos emberekről. Aztán a fakóképűek ránk mutatnak, és mondják, hogy minderről nem mi tehetünk, mindez a bennünket is kihasználó szörnyetegek műve, de mi vagyunk az első szög, amit bevernek, az első kő, amit lehelyeznek, az első fuvallat, ami végül orkánként söpör végig a világon. És a többiek csak ácsorognak ott a tűző napon, és látom, hogy némelyikük már könnyeket ejt, de a fakóképűek csak nem kegyelmeznek, mondják tovább, hogy ők segíteni jöttek, segíteni legyűrni ezt a rendszert, de ehhez mi is kellünk, akkor is, ha félünk, mert nélkülnk nem érhető el változás. Bennem pedig olyan erővel lángol a düh, mint még soha. Oldalra nézek, látom, hogy megérkeztek a fegyveresek, pedig őket már nagyon rég láttuk itt. A fakóképűek megdermednek, eddig tartott az a kurva nagy bátorságuk, most sápadtan várják, mit lép a vezetőjük. A vezetőjük persze elnémul. Gyűlölöm a fegyvereseket, tudom, mit tettek anyával. Gyűlölöm őket, most mégis örülök, hogy itt vannak. A polgármester odasiet a fakóképűekhez, és valamit magyaráz nekik. A fakóképűek még egyszer a fegyveresekre sandítanak, aztán már hátrálnak is. Látjuk, hogyan szaladnak a kisbusz felé, hogyan pattannak be, hogyan hagynak itt minket. A fegyveresek megvárják, amíg a kisbusz eltűnik a távolban, aztán hosszan végigmérnek minket, majd ők is szétszélednek. A falubeliek még sokáig állnak a főtéren. Apámat keresem köztük. De apám nincs ott.

Egy fiatalember Malinaltepecben. Guerrero állam, Mexikó, 2021. február 10-én. Az ő faluja is máktermesztésből él.

Nincs az ültetvényen sem. Odahaza is üres a kunyhó. Nem értem. Hová tűnt? Aztán rádöbbenek.

A nagy vörös virág úgy pöffeszkedik, mint aki eltelt már a bekebelezettek tömegével. Vannak, akik azt állítják, a virág szórja ránk éjszakánként a csillagokat. Itt, a határban valahogy mindig sötétebb és melegebb van. Dől rólam a víz. Apa ott áll a virág előtt. Kezében a bozótvég. Apa, szólítom meg. Ő kicsit oldalra fordítja fejét, hátrapillant. Meg kell tenni, fiam, dörmögi. Nem, kiáltok rá, és közben megint elönt az a harag, azt nem lehet! Rengeteget dolgoztam, Apa, belegebedtem, hogy... Felém fordul egészen. Most, ahogyan fehéredő ujjakkal szorítja a bozótvég nyelvét, egészen fenyegető. Te lökött, te ostoba kisgyerek, sóhajtja. Nem játék ez, és még kevésbé valami kibaszott verseny. Ezek vagyunk, mutatok magamra, és az indulattól alig kapok levegőt, a szavak csak úgy szakaszosan törnek elő a torkomból. A nagy szart, mondja, és mintha ott sem lennék, visszafordul a virág felé, majd magasba emeli a pengét. Odaszaladok

hozzá, belecsimpaszkodom karjába, érzem, hogy jóval erősebb nálam, még mindig annyival erősebb. Lógok rajta, mint kiskoromban, és most is egyszerre árad szét bennem a biztonság érzete, ahogyan a levegőben tart és a félelemé, hogy lábam talajt veszített. Apa, basszameg, sírom el magam, kérlek, kérlek, ne csináld! Durva mozdulattal ráz le magáról. Hiába püfölöm, hiába rángatom, nincs esélyem ellene. Ott hagyom hát és szaladni kezdek. A földúton olyan port keverek, mintha valami felhőn vágatnék keresztül. Gyorsan, gyorsan, pereg a fejemben.

Ott vannak. Ott támasztják a platós kocs oldalát. Hátukon lóg a gépfegyver. Egy pillanatra megtorpanok. Mit kellene most tennem? Az egyik elpöccint egy cigarettát. Megindulok feléjük.

kép | Yael Martínez Mexikó, Magnum Photos

Mexikó a világ harmadik legnagyobb ópiumtermelője, a termés fele az ország második legszegényebb államából, Guerreróból származik. A kábítószer-gazdaság megváltoztatta a főként őslakos földműves közösségek társadalmát, amióta megélhetésük érdekében áttértek a máktermesztésre.

A fotós karcolásai és tűszúrásai a fényképeken a traumát és a mákgubó megkarcolását jelképezik, mert így nyerek ki az ópiumot. A piros szín a kábítószerhez kapcsolódó erőszakot és vért, de az életet is szimbolizálja.

Mákgubó Acatepecben, Guerrero állam, Mexikó, 2020. december 13-án. A kivont máktejet Mexikóban heroinná alakítják, mielőtt az Egyesült Államokba és Kanadába szállítják.

WORLD PRESS PHOTO 2022 kiállítás

MAGYAR NEMZETI MÚZEUM

1088 Budapest Múzeum krt. 14–16.

2022. szeptember 23. – október 30.